

beroepsonderwijs bedrijfsleven

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Zoetermeer, 2 oktober 2020

Betreft: Advies over veilige beroepspraktijkvorming in de zorgsector
Kenmerk: hv20-0386mr/BES_ALG

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Naar aanleiding van de publicatie van de resultaten van het FNV Meldpunt Stagemisbruik in Zorg & Welzijn hebt u SBB vragen gesteld over de kwaliteit van de stages en leerbanen in de zorg. SBB heeft u een adviesrapport toegezegd over hoe onderwijs en bedrijfsleven in SBB een veilige leeromgeving bij leerbedrijven wil stimuleren. In deze brief informeren wij u over de afspraken die partijen hebben gemaakt om problemen in de beroepspraktijkvorming (bpv) zoveel mogelijk te voorkomen.

In het licht van de (oplopende) tekorten in de zorg is het zowel in het belang van de student als de zorgsector als geheel dat de student zijn opleiding afrondt en zich vervolgens wil binden aan de zorg. De student in de beroepspraktijkvorming (bpv) heeft feitelijk een afhankelijke positie ten opzichte van het leerbedrijf. Het melden door de student van ervaren stagemisbruik is dan ook niet vanzelfsprekend. Het advies houdt rekening met het feit dat dit voor studenten een grote stap is. SBB neemt alle binnengekomen klachten en signalen over bpv-problemen dan ook zeer serieus.

Een veilige leeromgeving is een belangrijke voorwaarde om te kunnen leren in de praktijk van het beroep. Het leerbedrijf moet zowel een fysiek als sociaal veilige leeromgeving bieden. De inzet van het advies is om aan de student een waardevolle bpv te bieden. De uitvoeringsorganisatie van SBB adviseert en ondersteunt het leerbedrijf, de praktijkopleider en de school, gericht over verbetering van de veiligheid van de leeromgeving in het leerbedrijf. Het advies beschrijft de benodigde acties en de te verwachten resultaten daarvan.

Veel gaat er goed en is goed geregeld. De systemen, tools en instrumenten die SBB beschikbaar heeft zijn de basis om de kwaliteit van een veilige leeromgeving te borgen en deze te verbeteren. Het kunnen melden van stagemisbruik bij school én SBB is noodzakelijk om het door de student ervaren probleem in een vroeg stadium op te lossen, zonder dat dit escaleert of afbreuk doet aan de motivatie van de student. SBB draagt zorg voor één meldpunt voor bpv-problemen op haar website.

Via de website van SBB kunnen zowel studenten als medewerkers van de onderwijsinstelling altijd al klachten melden. Bij klachten wordt hoor en wederhoor toegepast. Bij een aantoonbaar onveilige situatie of blijvend onvoldoende bewustzijn bij het leerbedrijf over de veiligheid kan SBB de erkenning intrekken. We

onderzoeken of de mogelijkheid om een klacht bij SBB te melden voldoende zichtbaar is voor studenten en we leggen aan de Studentenkamer de vraag voor wat studenten nodig hebben om bpv-problemen laagdrempelig te kunnen melden bij school én SBB.

Het advies om bpv-problemen te voorkomen is opgebouwd uit vijf bouwstenen. De vijf bouwstenen zijn hieronder samengevat.

Stagevoorbereiding

Goede beroepspraktijkvorming begint met een goede voorbereiding. Alle betrokken partijen kennen bij de start van de bpv ieders verantwoordelijkheid en spreken elkaar daar op aan. In het BPV-protocol is de verantwoordelijkheidsverdeling vastgelegd. Studenten worden voorbereid op bijzondere situaties die kunnen voorkomen in de stage. Ook wordt besproken waar de student terecht kan als deze onverhoopt tegen problemen in de stage mocht aanlopen. Tijdens de stage weten student, school, leerbedrijf en de adviseur van SBB elkaar te vinden.

Onderwijs en sociale partners stellen een handreiking op voor het laagdrempelig, vroegtijdig en veilig kunnen melden van bpv-knelpunten. Het zodanig kunnen melden van bpv-problemen biedt handvatten om in een vroeg stadium het gesprek te voeren over de benodigde begeleiding van de individuele student en verbetering van de kwaliteit van de bpv in het leerbedrijf. Op basis van deze handreiking ontwikkelen we een Escalatieladder, met daaraan gekoppeld een Infographic.

Erkend leerbedrijf

De inzet van het advies is om elke individuele student een veilige en waardevolle bpv te bieden. Voorwaarde daarvoor is dat een door SBB erkend leerbedrijf er voor zorgt dat de persoonlijke begeleiding is gericht op het creëren van een ontwikkelingsgericht en stimulerend leerklimaat. In de praktijkovereenkomst die de student, het leerbedrijf en de school afsluiten leggen zij de gemaakte afspraken daarover vast. De werkzaamheden die de student in de praktijk van het leerbedrijf gaat oefenen onder begeleiding staan ook in de praktijkovereenkomst vermeld.

SBB onderzoekt als vervolg op dit advies of het verplicht stellen, in de sector, van de aanwezigheid van een Bpv-beleidsplan, met daarin de uitwerking van de visie op opleiden van het leerbedrijf, bijdraagt aan de optimalisering van de bpv-kwaliteit. Tevens onderzoeken we of en zo ja, welke sectorale aanvullingen op het erkenningsreglement bijdragen aan het voorkomen van bpv-problemen. Zo nodig past SBB het erkenningsreglement daarop aan.

Afstemmen bpv tussen leerbedrijf-school-student

Een goede leerplaats biedt werkzaamheden die behoren tot de werkprocessen van het beroep waarvoor de student wordt opgeleid. Het leerbedrijf voorkomt, in afstemming met de school, dat de student in een situatie terecht komt waarin een te grote zelfstandigheid en/of verantwoordelijkheid gevraagd wordt, die niet past bij het stadium van ontwikkeling van de student

De student moet te allen tijde een beroep kunnen doen op begeleiding of ondersteuning bij het aanleren en uitvoeren van vakvaardigheden. Tijdens de bpv moet ook worden voorkomen dat de student ondervraagd wordt en reeds bekwame handelingen blijft uitvoeren onder het eindniveau van de gevolgde opleiding. Aan de aard en de (innovatieve) wijze van begeleiding kan op verschillende manieren inhoud gegeven worden en is altijd passend bij de ondersteuning die de individuele student nodig heeft om zicht tot een startbekwame zorgprofessional te kunnen ontwikkelen.

Melden van bpv-problemen

Onderwijs en bedrijfsleven binnen SBB constateren, gezien het resultaat van het FNV Meldpunt, dat er bij SBB sprake is van onder rapportering van bpv-klachten. Het FNV Meldpunt bood de gelegenheid om anoniem te melden. Dat is bij SBB niet mogelijk. Bij SBB zijn in 2019 80 klachten opgepakt die betrekking hadden op de sector Zorg, welzijn en sport. In 2018 waren dat 73 klachten. Om alle partijen te kunnen horen die betrokken zijn bij een klacht heeft SBB namen nodig van betrokken partijen. SBB kan bij een anonieme klacht deze klacht niet in behandeling nemen. De klacht wordt dan geregistreerd als een signaal. De meeste signalen over bpv-knelpunten worden door de school en de adviseur praktijkleren van SBB in goed onderling overleg besproken en opgelost.

Onder andere op basis van de (nog te ontwikkelen) handreiking voor het laagdrempelig, vroegtijdig en veilig melden van bpv-knelpunten voeren betrokkenen met elkaar het gesprek en spant het leerbedrijf zich in om met de ontvangen feedback van de student de veiligheid van de leeromgeving en het leerklimaat te verbeteren en zo nodig de visie op opleiden aan te scherpen.

De onderwijsinstelling brengt de mogelijkheid om een klacht in te dienen al bij de stagevoorbereiding onder de aandacht van de student. Als vervolg op dit advies onderzoekt SBB de beste mogelijkheid voor een duidelijke en herkenbare "meldknop" voor het bij SBB laagdrempelig kunnen melden van bpv-problemen.

Verantwoordelijkheid nemen voor opleiden van zorgprofessionals

SBB ondersteunt branche(organisatie)s en hun leden bij hun ambitie om een goed leerbedrijf te zijn voor iedere individuele student. Het leerbedrijf maakt tijd, ruimte en middelen vrij om de praktijkopleider zijn taak adequaat te laten uitvoeren en om zich daarvoor te professionaliseren. Mogelijkheden voor het leerbedrijf om de praktijkopleider (pedagogisch/didactisch) te scholen brengt SBB in kaart en brengt deze onder de aandacht van het leerbedrijf.

Vooruitblik

Komend schooljaar werken we het advies uit. We brengen het voorkomen van stage problemen structureel onder de aandacht van onze achterbannen. In de communicatie hebben we nadrukkelijk aandacht voor de gedragskant van een veilig leerklimaat.

De werkdruk onder zorgprofessionals is groot, daardoor komt de begeleiding van studenten soms onder druk te staan. Op dit moment zien we, vanwege de Covid-19 pandemie, een verhoogde belangstelling voor werken in de Zorg. Dit vraagt om een uitbreiding van het aantal aan stages en leerbanen. Met alle partijen die betrokken zijn bij het opleiden van zorgprofessionals, ook partijen buiten SBB, moeten we kijken of er ook andere vormen van (digitale) begeleiding, in een veilig leerklimaat, mogelijk zijn.

Samenvattend is het vervolg op dit advies dat SBB aanvullend een drietal sturings-instrumenten ontwikkelt:

- Escalatieladder voor het melden BPV-probleem
- Infographic goede BPV/escalatieladder
- Handreiking voor het laagdrempelig, vroegtijdig en veilig melden van BPV-knelpunten

Tevens voert SBB nog drie vervolgonderzoeken uit ten behoeve van advies op het waarborgen van de kwaliteit van de bpv, specifiek gericht op de sector zorg en welzijn. Naar verwachting ronden we dit advies eind 2020 af en zetten we op basis van dit advies de benodigde stappen.

beroepsonderwijs bedrijfsleven

- Plaats op de website van SBB van een duidelijke en herkenbare "meldknop" voor stageproblemen
- Wenselijkheid van sectorale aanvullingen op het erkenningsreglement om bpv-problemen te voorkomen en zo ja, welke.
- Wenselijkheid dat instellingen en organisaties in zorg en welzijn een bpv-beleidsplan opstellen

Het voorkomen van bpv-problemen goed regelen is een, maar als het er op aankomt moet iedereen zijn verantwoordelijkheid (kunnen) nemen. Dat komt veelal neer op persoonlijk contact. Daar zetten we ons blijvend voor in!

Met vriendelijke groet,

Ineke Dezentjé Hamming
Voorzitter SBB

Adnan Tekin
vicevoorzitter SBB